

RECENZJA
pracy doktorskiej mgr Katarzyny Winiarskiej
„Efektywność holistycznej metody nauczania emisji głosu”

Zleceniodawca recenzji

Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Pedagogiki.

Zlecenie podjęte na podstawie:

- Ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017, poz. 1789 z późniejszymi zmianami) oraz
- §3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19.01.2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. 2018, poz. 261).

Postępowanie prowadzone jest na podstawie Ustawy uchylonej – zgodnie z art. 179 ust.1 z dnia 03.07.2018 r. Przepisy wprowadzające Ustawę – prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1669).

Dotyczy:

- Uchwały nr 2/1/17 z dnia 26.01.2017 r. Rady Naukowej Instytutu Nauk Społecznych Pedagogicznej Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie, w sprawie wszczęcia na wniosek mgr Katarzyny Winiarskiej przewodu na stopień doktora w zakresie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika,
- Uchwały nr 7/12/2019 z dnia 18.12.2019 r., Rady Naukowej Instytutu Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, w sprawie powołania recenzentów.

Dokumenty załączone do wniosku o sporządzenie recenzji:

- Uchwała nr 2/1/17 z dnia 26.01.2017 r. Rady Naukowej Instytutu Nauk Społecznych Pedagogicznej Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie, dotycząca wszczęcia na wniosek mgr Katarzyny Winiarskiej przewodu doktorskiego w zakresie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika i wyznaczenia promotora,
- Uchwała nr 4/1/17 z dnia 26.01.2017 r. Rady Naukowej Instytutu Nauk Społecznych Pedagogicznej Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie, dotycząca wszczęcia na wniosek mgr Katarzyny Winiarskiej przewodu doktorskiego w zakresie

nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika i wyznaczenia promotora pomocniczego,

- Uchwała nr 7/12/2019 z dnia 18.12.2019 r. Rady Naukowej Instytutu Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, w sprawie wyznaczenia recenzentów rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Winiarskiej,
- Uchwała nr 8/12/2019 z dnia 18.12.2019 r. Rady Naukowej Instytutu Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, w sprawie powołania komisji doktorskiej,
- życiorys zawodowy-pedagogiczny mgr Katarzyny Winiarskiej,
- zestawienie działalności i dorobku profesjonalnego mgr Katarzyny Winiarskiej,
- koncepcja pracy doktorskiej wraz z załączonymi opiniami,
- praca doktorska „Efektywność holistycznej metody nauczania emisji głosu”.

Niniejszym stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 r. art. 14 ust. 2 pkt. 2 podjęto prawomocne uchwały o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mojej osoby recenzentami pracy doktorskiej mgr Katarzyny Winiarskiej.

Złożona wraz z wnioskiem dokumentacja dorobku kandydatki odpowiada wymaganiom Ustawy z dnia 14.05.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668).

Podstawowe dane o kandydatce

- Pani Katarzyna Winiarska w roku 1986 ukończyła Wydział Wokalny Szkoły Muzycznej II st. im Fr. Chopina w Warszawie.
- W roku 2003 ukończyła Wyższą Szkołę Pedagogiczną Związku Nauczycielstwa Polskiego w zakresie pedagogiki kulturoznawczej ze specjalnością menadżer i animator kultury.
- W latach 1982÷1988 pracowała, jako artysta estradowy – solista i muzyk – wokalista.
- W latach 1993 ÷ 2006 pracowała w Zespole Szkół Muzycznych II st. w Warszawie, jako nauczyciel emisji głosu na Wydziale Piosenki.
- Od roku 2005 do chwili obecnej jest zatrudniona na Wydziale Aktorskim w Akademii Teatralnej im. Al. Zelwerowicza w Warszawie, jako nauczyciel impostacji głosu – obecnie jako starszy wykładowca.
- Od roku 2013 do chwili obecnej jest zatrudniona w filii Warszawskiej AT na Wydziale Lalkarskim w Białymstoku, jako nauczyciel impostacji i emisji głosu.

Aktywność zawodowa doktorantki od momentu ukończenia szkoły II st., a szczególnie w trakcie studiów i po ich ukończeniu, skupia się na działalności pedagogicznej.

Zwracają uwagę liczne nagrody uzyskane przez jej uczniów w czasie pracy na Wydziale Piosenki w Zespole Szkół Muzycznych w Warszawie.

Pełny wykaz tych nagród znajduje się w załączonej dokumentacji.

Zdobywane coraz szersze doświadczenie pedagogiczne a także wiedza merytoryczna i umiejętności z zakresu emisji głosu przyczyniły się do rozszerzenia aktywności zawodowej p. Winiarskiej poprzez zaproszenia do współpracy z instytucjami kultury w

Polsce, do prowadzenia warsztatów, szkoleń, udziału w konferencjach naukowych, a także do indywidualnych publikacji.

Szczegółowy wykaz dokonań w tym zakresie zawarty jest w dokumentacji.

W uznaniu zasług i kompetencji mgr Katarzyna Winiarska otrzymała Nagrodę Indywidualną II st. Centrum Edukacji Artystycznej.

W ramach doskonalenia zawodowego doktorantka ukończyła Podyplomowe Studium Doktoranckie w zakresie doskonalenia kompetencji naukowo-badawczych w pedagogice – Naukowo Badawcza Akademia Pedagogiczna Warszawa 2016.

Ocena pracy doktorskiej

Holistyczne nauczanie, to nauczanie naturalne ze zwróceniem uwagi na osobę, jej styl życia, przyzwyczajenia, środowisko w jakim przebywa – to troska o ciało ale także o stan umysłu.

Pedagogika holistyczna to kształcenie wszechstronnego rozwoju osobowości człowieka, przygotowanie go do samodzielnego życia.

Rozwój osobowości młodego człowieka musi być wielopłaszczyznowy, ale musi także uwzględniać wszelkie uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne.

Aktywność ucznia, jego osobowość, zrozumienie siebie ale i także zrozumienie otoczenia, w którym żyje – to największe wyzwania, jakie stawiane winne być pedagogom wychowującym młodego człowieka.

Zadaniem pedagoga uczącego aktora emisji głosu jest wyposażenie tegoż aktora w sprawne narzędzie pracy wg zasady „mów do ostatniego rzędu”, ale nigdy w oderwaniu od otoczenia, w oderwaniu od sfery emocjonalnej osobowości ucznia.

Takie założenie autorki dominuje w całej recenzowanej przeze mnie rozprawie doktorskiej.

W trwającej ponad 30 lat mojej pracy pedagogicznej, głównie ze śpiewakami klasycznymi, zastanawiałem się zawsze, jak przekazać uczącemu się ogrom wiedzy teoretycznej i praktycznej niezbędnej do funkcjonowania w przyszłości na scenie.

Podstawą nauki emisji głosu jest praca całego ciała a także wielopłaszczyznowy udział psychiki i osobowości ucznia. Dlatego, już na wstępie, zgadzam się z tezami i całym tokiem rozumowania doktorantki, zmierzającym do wyposażenia młodego adepta sztuki aktorskiej czy estradowej w cytowane przeze mnie wcześniej „narzędzie pracy”.

Praca doktorska mgr Katarzyny Winiarskiej rozpoczyna się od określenia pojęcia głosu, jego elementów, a następnie fizjologicznych podstaw głosu, jego budowy i funkcjonowania. Autorka doprecyzowała i zdefiniowała szczegółowo pojęcia, jakich użyła w pracy (emisja, interpretacja, cechy głosu) starając się wytłumaczyć, iż są one integralnie ze sobą związane a efektem ich jest zawsze praktyczne wykorzystanie w życiu zawodowym osoby posługującej się głosem.

Ta część pracy, oparta o rozbudowaną literaturę specjalistyczną, poszerzona jest o społeczne i psychologiczne aspekty głosu, zawiera też podstawowe informacje o nieprawidłowościach w emisji mających w konsekwencji ogromny wpływ na jakość pracy aktora.

Z przedstawionej pracy doktorskiej jasno wynika, że koncepcja pracy zawodowej doktorantki nie ogranicza się jedynie do wąskiego zagadnienia jakim jest nauka emisji głosu, ale obejmuje znacznie szersze zagadnienia z zakresu dydaktyki ogólnej, koncepcji wielowymiarowości nauczania, modelu pedagogiki holistycznej (integralnej). Ten tok myślenia jest w moim odczuciu niezmiernie ważny w kontekście wychowania twórczego, jakie winno nam przyświecać w całym procesie edukacji.

Jak pisze doktorantka: cyt. „...*stymulowanie, budzenie, rozwijanie twórczego potencjału jednostek, usuwanie barier utrudniających twórczy rozwój człowieka, przeszkód społecznych, ekonomicznych i politycznych, edukacyjnych czy biurokratycznych.*”

Efektom takiego sposobu myślenia jest recenzowana praca doktorska.

Podstawą jest własna, autorska metoda nauczania emisji głosu nazwana metodą holistyczną. Bardziej precyzyjne i dokładne wyjaśnienia w tej kwestii znalazły się w uzupełnionej wersji pracy doktorskiej.

Skoro powstała własna metoda – nasuwa się pytanie czy są inne metody?

Autorka opisała znane i obserwowane przez lata koncepcje nauczania i szczegółowo je opisała.

Niezmiernie ważną rzeczą w pracy badawczej jest fakt, że doktorantka nie ograniczyła się tylko do opisu, ale dotarła do kilku pedagogów emisji i przeprowadziła z nimi ciekawe wywiady dotyczące ich sposobu pracy, spostrzeżeń edukacyjnych, osiąganych efektów. Wywiady są bardzo szczegółowe, na wysokim poziomie merytorycznym, przeprowadzone z dużą kulturą, bez śladu jakiegokolwiek ingerowania w sposób myślenia, czasami odmienny od koncepcji autorki.

Nie mogę do końca zgodzić się z sugestią ujednoczenia struktury wypowiedzi wszystkich pedagogów. Trudno spodziewać się od artysty, człowieka sztuki, odpowiedzi na poziomie tak lub nie. Traktuję wszystkie zamieszczone wywiady jako spontaniczne, pełne pasji opinie i poglądy, przemyślenia osób o zróżnicowanych osobowościach i różnym podejściu do swoich metod przekazywania wiedzy. Rolą doktorantki była analiza, wyciąganie wniosków i obrona swoich pomysłów i metod.

Z tego zadania p. Winiarska wywiązała się, w moim odczuciu, znakomicie.

Stąd już tylko krok do opisu własnej metody nauczania, autorskiej – holistycznej.

Zgadzam się po raz kolejny z tezami doktorantki, że nauczanie emisji głosu aktora nie może ograniczać się tylko do zagadnień fizjologii głosu. Praca całego ciała, oddziaływanie psychiki w interakcji z otoczeniem winny być uwzględniane dla osiągnięcia maksymalnego efektu końcowego.

To właśnie doktorantka usiłuje udowodnić w dalszym ciągu swojej pracy.

A więc eksperyment: postawienie hipotezy i dwuletnie badania.

Zestawienie dwóch grup badawczych: eksperymentalnej i porównawczej uważam za słuszne.

Szczegółowe pytania dotyczące różnych elementów głosu poddanych szkoleniu, a potem wnioski końcowe dają pełny obraz profesjonalizmu i przygotowania merytorycznego kandydatki. Metodyka badań jest prawidłowa, a poziom etyczny

przedstawionych materiałów nie budzi wątpliwości. Dotyczy to także wniosków końcowych, w których doktorantka prezentuje pozytywne efekty swojej autorskiej metody nauczania nie dezawuuując innych metod, raczej usiłuje odpowiedzieć, jakie elementy mogłyby przyczynić się do poprawy efektywności nauczania emisji u młodych adeptów sztuki aktorskiej.

Chciałbym też podkreślić niezwykle ciekawy fragment pracy doktorskiej, jakim jest studium przypadków.

Opisanie szczegółowo problemów, z jakimi styka się student w trakcie nauki jest znakomitym materiałem edukacyjnym dla nauczycieli, dla pedagogów, którzy chcieliby poszerzyć swoją wiedzę z zakresu pedagogiki, psychologii, umiejętności nawiązywania relacji uczeń-nauczyciel w zakresie pomocy i rady w chwilach sukcesów i porażek.

Studium przypadków powinno być podstawowym elementem kształcenia młodych pedagogów, szczególnie pracujących z tak delikatnym materiałem jakim jest głos ludzki. Aby być dobrym pedagogiem nie wystarczy „nauczyć się uczyć”. Należy zetknąć się z konkretnym jednostkowym problemem, zdiagnozować go i określić sposoby jego rozwiązania.

Studium przypadków jest jednym z ważniejszych elementów postępowania związanego z awansem zawodowym nauczycieli zajmujących się edukacją artystyczną.

Konkluzja

Praca doktorska mgr Katarzyny Winiarskiej jest dziełem doświadczonego pedagoga, ale także osoby wykształconej w zakresie posługiwania się głosem.

Prezentowany wysoki poziom merytoryczny, duża wiedza teoretyczna, znajomość problematyki psychologii nauczania i pedagogiki sprawiają, że stoi przed nami pedagog, któremu można zaufać.

Metodyka przeprowadzonych badań naukowych, szczegółowo opisane wyniki i wnioski mogące być podstawą przyswajania wiedzy przez kolejnych pedagogów i studentów sprawiają, że praca wnosi znaczący wkład w rozwój pedagogiki.

Niniejszym stwierdzam, że doktorantka wykazała się znaczącą wiedzą teoretyczną, wiedzą praktyczną i umiejętnością rozpowszechniania tej wiedzy.

Spełniła więc wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 r.

/prof. zw. dr hab. Jerzy Knef/